

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Глобалізація і політика національної безпеки

Шифр та назва спеціальності

281 Публічне управління та адміністрування

Інститут

Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Адміністративний менеджмент

Кафедра

Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти

другий (магістерський) рівень

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова), обов'язкова

Семестр

1

Мова викладання

Українська, англійська

Викладачі, розробники

Мороз Володимир Михайлович

volodymyr.moroz@khi.edu.ua

Доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри соціології і публічного управління

Досвід професійної діяльності – 33 роки.

Автор 246 наукових та науково-методичних публікацій, 7 з яких оприлюднені у виданнях включених до наукометричних баз Scopus та WoS. Пройшов стажування в Регіональному інституті адміністрації (м. Лілль, Франція), Університеті Тампере (м. Тампере, Фінляндія) та Балтійській міжнародній академії (м. Рига, Латвія). Автор та організатор декількох масштабних за колом охоплення респондентів соціологічних досліджень (співорганізаторами досліджень виступили представники наукової спільноти Латвії, Фінляндії та Китаю) з проблематики трудового потенціалу та якості вищої освіти. Член спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій рівня доктора наук. Член експертної групи МОН України з професійної педагогіки, психології та змісту професійної (професійно-технічної) освіти. Член редакційних колегій трьох наукових видань, два з яких мають статус фахових. Провідний лектор з дисциплін: «Ризик-менеджмент в системі прийняття управлінських рішень», «Методологія організації наукових досліджень та методика написання наукових текстів»,

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

<http://web.kpi.kharkov.ua/sp/professors-ko-vikladats-kij-sklad>

Загальна інформація

Анотація

Навчальна дисципліна «Глобалізація і політика національної безпеки» є комплексним міждисциплінарним курсом, що охоплює взаємодію глобалізаційних процесів та їх вплив на політику національної безпеки держав. Цей курс надає студентам знання про те, як глобалізація змінює природу загроз та викликів для національної безпеки, а також які стратегії та політики можуть бути розроблені для ефективного відповіді на ці виклики..

Мета та цілі дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Глобалізація і політика національної безпеки» є надання студентам комплексу знань, умінь і управлінських навичок, необхідних для розуміння й оцінювання викликів державній безпеці і можливостей євроінтеграційних прагнень України.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо

СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції

Результати навчання

РН03. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

РН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи

РН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

РН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 150 год. (5 кредити ECTS): денна форма: лекції – 32 год., практичні роботи – 32 год., самостійна робота – 86 год.; заочна форма: лекції – 6 год., практичні роботи – 6 год., самостійна робота – 138 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

" Основи публічного управління та адміністрування", " Менеджмент органів публічної влади", "Державне та регіональне управління"

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час проведення лекційних занять з навчальної дисципліни передбачено застосування таких методів навчання: пояснювально-ілюстративний метод (демонстрація на екрані слайдів презентацій, візуалізації навчального матеріалу); метод проблемного викладення; частково-пошуковий, або евристичний метод (лекції за окремими темами викладаються в проблемній формі) Під час проведення семінарських занять застосовується: репродуктивний метод (засвоєння базових понять курсу); частково-пошуковий, або евристичний метод (під час

підготовки індивідуальних проєктів); дослідницький метод (студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть дослідження, виміри та виконують інші пошукові дії для створення презентації на задану тему). Семінарські заняття можуть бути побудовані у формі дискусії.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Теоретичні основи забезпечення державної безпеки в контексті політики європейської інтеграції України

Зміст поняття «безпека» та «національна безпека» в контексті поглядів вітчизняних вчених. Категорія безпеки в системі інтегральних характеристик розвитку соціальних систем.

Тема 2. Категорії національної безпеки: зміст та взаємозалежність характеристик

Теоретико-методологічні аспекти категорії «національна цінність». Поняття «націоналізм» та «нація» в системі національної безпеки.

Тема 3. Система національної безпеки та характеристика її основних елементів

Потенціал держави та аналіз факторів, які забезпечують його формування та розвиток. Формування національних цінностей держави та їх взаємозв'язок з національними інтересами та цілями.

Тема 4. Детермінанти впливу на забезпечення безпеки та особливості їх прояву

Структуризація небезпек національним інтересам. Концептуальні підходи до забезпечення національної безпеки

Тема 5. Державне управління національною безпекою як об'єкт самостійних теоретичних досліджень

Наукові основи розробки державно-управлінських рішень щодо забезпечення національної безпеки. Структурно-функціональний аналіз системи національної безпеки.

Тема 6. Державна політика з питань національної безпеки та управління нею

Принципи, функції та критерії ефективності державного управління національною безпекою. Концепції, доктрини та стратегії з питань національної безпеки

Тема 7. Кадрове забезпечення державного управління національною безпекою

Критерії ефективності державної служби в системі взаємодії органів державної влади України. Кадрове забезпечення державного управління

Тема 8. Державне управління національною безпекою: теорія та практика реалізації

Ідентифікація загроз національним інтересам. Концептуальні засади оцінки рівня обороноздатності держави

Теми практичних занять

Тема 1. Теоретичні основи забезпечення державної безпеки в контексті політики європейської інтеграції України

Категорія безпеки в системі інтегральних характеристик розвитку соціальних систем. Вплив глобалізації на національну безпеку держави та регіону

Тема 2. Категорії національної безпеки: зміст та взаємозалежність характеристик

Поняття «націоналізм» та «нація» в системі національної безпеки. Національні інтереси та визначення їх ієрархії

Тема 3. Система національної безпеки та характеристика її основних елементів

Формування національних цінностей держави та їх взаємозв'язок з національними інтересами та цілями

Складові національної безпеки

Тема 4. Детермінанти впливу на забезпечення безпеки та особливості їх прояву

Концептуальні підходи до забезпечення національної безпеки

Безпека людини та суспільства в контексті функціонування механізму узгодження інтересів особистого та суспільного

Тема 5. Державне управління національною безпекою як об'єкт самостійних теоретичних досліджень

Структурно-функціональний аналіз системи національної безпеки

Місце та роль державного управління в системі забезпечення національної безпеки

Тема 6. Державна політика з питань національної безпеки та управління нею

Концепції, доктрини та стратегії з питань національної безпеки

Особливості формування та реалізації державної політики з питань національної безпеки України

Тема 7. Кадрове забезпечення державного управління національною безпекою

Кадрове забезпечення державного управління

Адаптація вітчизняного законодавства щодо державної служби до стандартів Європейського Союзу

Тема 8. Державне управління національною безпекою: теорія та практика реалізації

Концептуальні засади оцінки рівня обороноздатності держави

Зовнішньополітична діяльність України та геополітичні виклики

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

У межах тематичного спрямування змісту навчальної дисципліни кожному слухачу пропонується виконати індивідуальні завдання (реферат). Тематика індивідуальних завдань узгоджується з викладачем з прийняттям до уваги навчальних (наукових) інтересів кожного конкретного слухача. Крім того, кожен студент, повинен підготувати тези доповіді для участі у роботі науково-комунікативного заходу або рукопис наукової статті. Тематична спрямованість рукопису наукової праці повинна відповідати змісту однієї з навчальних дисциплін передбачених освітньо-професійної програми.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. – К. : НІСД, 2016. – 528 с.
2. Дзьобань О.П. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади / О.П. Дзьобань. – Харків : Право, 2021. – 776 с.
3. Ситник Г. П. Національна безпека України: теорія і практика : монографія / Г. П. Ситник, В. М. Олуйко, М. П. Вавринчук ; за заг. ред. Г.П. Ситника. – Київ : Вид-во «Кондор», 2007. – 669 с.
4. Варналій З.С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці / за ред. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2016. – 528 с.
5. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с.
6. Забезпечення національної безпеки за основними напрямками життєдіяльності України: навчальний посібник: у 2-х ч.: Ч. I / В.А. Омельчук, М. П. Стрельбицький, С. Г. Гордієнко та ін.; за заг. ред. А.М. Кислого і М.П. Стрельбицького. – Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. – 304 с.

7. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник К.: НАДУ, 2012. – 544 с.
8. Ситник Г.П. Організаційно-правові засади забезпечення національної безпеки України: навч. посіб. / Г.П. Ситник, В.М. Олуйко. – Хмельницький: Хмельниц. ун-т управління та права, 2005. – 236 с.

Додаткова література

9. Антонов В.О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія / В.О. Антонов; наук. ред. Ю.С. Шем шученко. – Київ: ТАЛКОМ, 2017. – 576 с.
10. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: вибр. наук. праці / О. С. Власюк. – К.: НІСД, 2016. – 528 с.
11. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В.П. Горбуліна. - К.: НІСД, 2017. - 496 с.
12. Горбулін В.П. Засади національної безпеки України: підручник / В.П. Горбулін, А. Б Качинський – К.: Інтертехнологія, 2009. – 272 с.
13. Горбулін В.П. Національна безпека: український вимір / В.П. Горбулін, О.В. Литвиненко. – К.: "Інтертехнологія", 2008. – 101 с.
14. Горбулін В.П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки: монографія / В.П. Горбулін, А.Б. Качинський. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2011. – 286 с.
13. Качинський А.Б. Індикатори національної безпеки: визначення їх граничних значень: монографія. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2013. – 102 с.
14. Закон України «Про основи національної безпеки України». План дій Україна-НАТО – складова забезпечення національної безпеки України. – К.: [б.в.], 2008. – 22 с.
15. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6.05.2015 р. «Про стратегію національної безпеки України»: Указ від 26.05.2015 р. № 287/2015 // Уряд. кур'єр. – 2015. – 29 трав. – С.10-11.
16. Ліпкан В.А. Національна безпека і національні інтереси України. – К.: КНТ, 2006. – 68 с.
17. Ліпкан В.А. Національна безпека України: навч. посіб. для студентів ВНЗ. – К.: Кондор, 2009. – 552 с.
18. Національна безпека України: стратегічні пріоритети та шляхи їх реалізації: матеріали круглого столу / за ред. О.В. Литвиненко. – К.: Нац. ін-т стратег. досліджень, 2011. – 64 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- поточне тестування: 35% семестрової оцінки;
- самостійна робота у вигляді написання реферату (15%) та виконання інших індивідуальних завдань (10%);
- іспит: 40% семестрової оцінки

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

17.05.24

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Віталій КРУГЛОВ

17.05.24

